

Vojno poročilo št. 1173

Hudi udarci nasprotnikovemu brodogradu

I križarka, I rušilec ter 6 prevoznih ladij zadetih
Srditi obrambni boji na Siciliji

Vrhovno poveljstvo, vojno poročilo št. 1173: Italijanske in nemške čete prestajajo hude obrambne boje na srednjem in severnem predelu siciliskega bojišča, da bi zadržale nasprotnikovo napredovanje.

Nasprotnikovo letalstvo je močno in večkrat bombardiralo Messina.

Italijanska torpedna letala so napadala ladijske spretnosti po siciliskih vodah ter zadela lahko križarko in 2 parnika srednje mere, nočni bombniki pa so z ugodnim uspehom nastopili nad pristaniščema v Palermo in Siracusi. V pristanišču Augusta in Siracusi so se s skupno 17.000 tonami torpedov in rušilcev v nekaj izkrcavalnih vozilih. Nas rušilec je zbil eno angliško letalo blizu sardinske obale.

Napadi, ki jih je nasprotnik izvedel na mesta Turin, Milano in Genova in ki jih omenja vojno poročilo št. 1170, so po podatkih, ki so prišli do zdaj, zahtevali med

Italijanske vojne izgube v juliju

Rim, 12. avgusta. s. Vrhovno poveljstvo objavlja izgube v mesecu juliju in pa tiste, ki jih ne vsebujejo prejšnji seznam, pa so do 31. julija prišli zanje določeni podatki:

Vojska (z milico): padlih 979, ranjenih 1465.

Mornarica: padlih 53, ranjenih 60.

Letalstvo: padlih 31, ranjenih 117.

Trgovska mornarica: padlih 78, ranjenih 32.

Seznami padlih so objavljeni v posebnem večeršnjem dodatku k listu »Le forze armate«.

Slavnim bojnikom in njihovim rodbinam velja ganjena, neveljavna hvala: nost domovine.

Boji na ruski fronti silovito divjajo dalje

Odbiti nasprotnikovi poskusi za prodor pri Bjelgorodu in Vjazmi - 383 oklepnikov uničenih

Hitlerjev glavni atak, 12. avg. Vrhovno poveljstvo nemške vojske je objavilo naslednje uradno vojno poročilo:

Na kubanskem mostišču in v odseku ob Miusu so bili samo šibkejši sovjetski sunki. Lasten napad je dosegel postavljeni cilj.

Na področju pri Bjelgorodu se nadaljevalo hudi, sprememba polni boji. Močni sovražnikovi poskusi za prodore s pehotnimi in oklepnimi silami so se s sestrelitvijo velikega števila oklepnikov izjalovili.

V odseku zahodno od Orla so se prav tako izjalovili številni sovražnikovi napadi. Samo na področju ene same oklepne divizije je bilo sestreljenih 61 sovjetskih oklepnikov.

Tudi na področju južno in jugozahodno od Vjazme je sovražnik z nezmanjšano silovitostjo nadaljeval poskuse za prodor. Razen krajevnih vdorov je fronta ostala trdno v nemški posesti.

Južno od Ladoškega jezera je izvedel sovražnik krajevne sunke, ki so bili prav tako odbiti.

Na vzhodnem bojišču je bilo večeraj sestreljenih 348 oklepnikov.

Letalstvo je na vseh težiščnih točkah poseglo z močnimi oddelki bojnih letal in letal za bližnje polete v boje in je razbremenjevalo vojsko v borbah.

Na daljnem severu so nemški letovi v nepretrdnem prazgodu zavzeli višinsko postojanko, ki jo je nasprotnik trdo

vratno obranil, in jo držal proti močnim pehotnim in topniškim protinapadom, pri čemer je sovražnik utrpel težke izgube.

Na Siciliji so naše čete v severnem odseku v trdih bojih odbile med premakljivim bojevanjem sovražnikove napade. Srednjega in vzhodnega odseka poročajo samo o delovanju nasprotnikovih ogledalnih in naskakovnih oddelkov. Pri nočnem napadu težkih bombnih letal proti sovražnemu prevoznemu brodogradu pred pristaniščem Augusta in Siracusa so bile 4 transportne ladje s skupno 21.000 tonami uničene. Sedem nadaljnjih ladij, med njimi ena vojna ladja, je bilo hudo zadetih.

Podnevi je letalstvo izvedlo presenetljive prodore proti severni in jugovzhodni obali otoka in napadlo razkladišča v sovražnikovih oskrbovalnih aredih. Z zadetimi bomb in krovnega orožja je bil poškodovan 1 rušilec in 4 prevozne ladje ter več izkrcavalnih čolnov.

Preteklo noč je metal sovražnik rušilne in zažigalne bombe na področje mesta Nürnberg. V stanovanjskih okrajih, na kulturnih ustanovah in javnih poslopih je bila povzročena škoda. Prebivalstvo je imelo samo majhne izgube. Nočni letovi in protiletalsko topništvo so po dosedanjih podatkih sestrelili 14 napadajočih letal.

Nemška brza bojna letala so v noči na 11. avgust brez lastne izgube z odličnim uspehom napadla vojske cilje v srednji Angliji.

Švicarski list o delu nove italijanske vlade

Bern, 12. avgusta. s. Švicarski listi ponudijo veliko delavnost italijanske vlade, ki kaže močan zagon pri reševanju notranje-političnih vprašanj. Za znanje politike sicer ni vidnih podatkov, vendar se italijansko javno mnenje docela zaveda težav, ki jih je fašistovska vladavina zapustila sedanjim vladam. Zato vsi pametni ljudje priznavajo, da je najino potrebno, da tem težavam ne dodajajo še nepotrebnosti, ki bi bile docela neumestne.

Poškodovane angleške in ameriške vojne ladje v Gibraltarju

La Linea, 12. avgusta. s. V Gibraltarju so zadnje dni privlekli naslednje angleške in ameriške hudo poškodovane vojne ladje: dve bojni ladji, dve letalonosilki, pet rušilcev, dve motorni torpedovki. Te edince so bile zadete v bojih po siciliskih vodah.

Podrobnosti o novem obisku angleškega ministrskega predsednika v Ameriki

Potreba ne le po vojaški, temveč tudi politični vzajemnosti med zavezniki

Buenos Aires, 12. avgusta. s. V kanadskem mestu Quebecu so večeraj uradno sporočili, da bo predsednik Združenih držav Roosevelt prišel tja, da se sliša s Churchillom. Dan obiska pa še ni sporočen.

Stockholm, 12. avgusta. s. O Churchillovem obisku v Kanadi so se zvečele naslednje podrobnosti: Za Churchillovo potovanje v Ameriko so se oddolili na zadnji vladni seli v Londonu, takoj za tem pa sta se obe vladi sporazumeli glede dneva in načina. Churchill, ki ga tokrat spremlja njegova žena, hčerka, minister za prevoze, načelniki glav-

nih stanov vojske, mornarice in letalstva ter lord Mountbatten, načelnik slovitih vodnih oddelkov, so se pripeljali v Quebec z letalom, ki ga je vodil isti poveljnik letalske skupine, ki je vodil tudi zadnji letalski napad na Porurje.

Za obisk je vedela le peščica odgovornih ljudi iz kanadske in ameriške vlade. Poročilo o Churchillovem sestanku s Mackenzim, o sestanku, ki je bil nekaj ur pred sestankom med Churchillom in Rooseveltom, ne pove dosti. Nasprotno pa se londonske časopise spušča v najrazličnejša uganjanja. Po mnenju tega časopisa naj bi temu sestanku sledila cela vrsta presenetljivih dogodkov. Zavezniki priznavajo, da so v neki meri doslej uganjali skupno strategijo, ne pa tudi skupne politike, radi bi pa videli, da bi tudi na političnem področju prišlo čimprej do sporazuma, zlasti glede vojnih ciljev, ki naj bi bili vzporedni.

Tako tudi pravijo, da bodo razpredelnice časov in programov v celoti popravili.

Zadnji dogodki, kakor izkrcanje na Sicilijo, politične spremembe v Italiji, ruska ofenziva in ponovno bombardiranje v velikem obsegu — vse to naj bi bilo usvarilo po njihovem mnenju čisto nov položaj, ki ga morajo voditelji zaveznikov veseliti.

Sprememba položaja naj niti sklepi, ki so bili sprejeti v Casablanci, ne bi bili več važni.

To namišljeno zopetno soglasje pa moti spet dejstvo, da se tega sestanka tudi tokrat Stalin ne udeležuje. Tudi tokrat se krenulski diktator ni vdal rotnemu vabilu. Vendar pa sta Churchill in Roosevelt prisiljena, da bosta po svojem razgovoru vprašala tudi njega, kako kaj misli, kakaj brez odobritve ni moči sprejeti nobenega dokončnega sklepa. Sovjetski vojaški odposlanec v Washingtonu je bil naprošen, naj gre v Quebec, da dobi potrebna obvestila, neki drugi britanski diplomat pa pravi, da je bil pripravljen, da odide v Moskvo s Churchillom in Rooseveltom. Nejevolja nad tem, da tudi tokrat Stalin ni na posvet, se vidi celo iz uradnega poročila, ki je bilo objavljeno po sestanku med Churchillom in Mackenzim.

Nova trgovska pogodba med Nemčijo in Madžarsko

Budimpešta, 12. avgusta. s. Po težavnih pogajanjih je bila v Budimpešti sklenjena nova trgovska pogodba med Nemčijo in Madžarsko. Podpisala sta jo načelnika obeh zastopstev, in sicer za Nemčijo minister Clodius, za Madžarsko pa trgovski minister. Sklenjena pogodba bo veljala leto dni, kolikšne blaga za izmenjavo, ki jih je določala prejšnja pogodba, so ostale nespremenjene, razen pri nekaterih predmetih, kjer so jih povečali.

Orel, njegov pomen in njegova izpraznitev po nemški vojski

Vse prebivalstvo do zadnjega človeka se je umaknilo z nemškimi četami

Berlin, 12. avgusta. s. Ko so sovjetske čete stopile na kadeče se področje Orla, so propagandisti v Moskvi, za katerimi so prišli oni iz Londona in Washingtona, opisovali »osvojitve« tega mesta kot epično vojaško dejanje, in pristavljali, da je v roke osvoboditelja padlo ogromno vojnega blaga in nešteto ujetnikov. In slednje je nasprotnikova propaganda povzdigovala ter obkladala s pretiranimi hvalnicami.

V resnici pa so dogodki, kakor je svoj čas povedalo nemško vojsko poročilo z vse trezostjo in natančnostjo ter z neizpodbitno točnostjo, potekali prav nasprotno. »Osvojitev« Orla ni bila drugega kakor vkrakanje sovjetskih čet brez posebne junaštva tja med ruševine, ki so jih nemške čete že zapustile. Bajnih števil o kolikšnih plena in številu ujetnikov ni bilo težko napisati, ako pomislimo na zastarelo navado sovjetskih poglavarjev, obdarjenih s bujno domišljijo, ki skušajo s propagandističnimi triki potlačiti potlačene duhove med ruskim prebivalstvom, ki je iz mnogih razlogov že od začetka vojne nezadovoljno. Ni pa znano, koliko jim je to uspelo, kajti sovjetski vojaški in delavski potrebujejo kruha, ne pa kopice bedastosti.

Orel, ki leži na področju gričevja, katero se dviga med stiščim rek Oke in Orlika, je bilo cvetoče mesto, ki je preden so odšlo proti zahodu, medtem ko je števila znamenja boljših časov. Ko so se oktobra 1941, kakor zatrjuje vojni dopisnik »Völkischer Beobachter«, pred njim prikazale nemške divizije, so Sovjeti od sto tisoč dotedanjih prebivalcev več kakor polovico odvlekli ali pa na begu pobili. Največje bogastvo mesta je bilo kmetijstvo, obilni pridelek žita in konoplje ter razvita živinoreja, dočim se je industrija v mestu omejevala le na tovarno klobučevine, na tovarno mlečnih izdelkov in pivovarno. Zato za nemško vrhovno poveljstvo posest tega mesta ni imela drugega pomena kakor izkazuje vojaškega. Ko pa je prenehal ta pomen, je bilo naravno, da je bilo mesto po izvedbi primernih varnostnih ukrepov opuščeno.

Kakšno vrednost ima osvoboditev kraja, ki je bilo glavno oporišče tako imenovanega orelskega loka, si je lahko misliti toliko bolj, ako se ve, da so nemške čete poglajale v zrak še vse tisto, kar je ostalo pokonci, preden so dšle proti zahodu, medtem ko je ogromno število prebivalcev mesta in bliž-

nje okolice v strnjenih vrstah šlo za nemškimi četami. Mesto so zapustili vsi prebivalci do zadnjega moža. Na glavnem orelem križišču je skupina cestnih redarjev urejevala promet in sleer s popolnim mirom kakor po navadi, čeprav je bil mnogo živahnejši. Dolge vrste vozil so prevažale v zaledje živila in vse strelivo, kar ga je bilo v mestu, dočim so se nepregledne vrste praznih vozil vračale nazaj, da bi naložila prav vse uporabljive vojne blago do poslednjega drobca. Pred pivovarno, ki je še do prejšnjega dne izdelovala pivo za vojake, je stala skupina ljudi, ki so nakladali sode, polne piva, in tovarniške stroje, ki so malo prej nehali delovati. Nekaj ur kasneje so napravile te in ostalih tovarni v mestu poglajali v zrak. Z isto hladnokrvnostjo so odstranili in odpeljali tudi vse naprave na glavni postaji. Ogromni treski, ki so se oglašali nekoliko kasneje, so bili dokaz, da so se razpočili dinamični naboji, ki so raztrgali tise, po katerih dolgo ne bo mogel voziti noben sovjetski vlak. Tudi oba mostova čez Oke in Orliko sta zletela v zrak. Čez nju je šel promet, dokler ni oddrdalo poslednje vozilo, šel čez nju zadnji civilist in zadnji nemški vojak. Ko so iz mesta odšle zadnje skupine vojakov, se je vse skupaj pogreznilo v globok molki, ki so ga sem pa tja trgale le eksplozije dinamičnih nabojev.

Strah pred človeškimi izgubami — glavni razlog za angleško oklevanje z drugo fronto

Zürich, 12. avgusta. s. Londonski dopisnik lista »Die Tat« piše v svojih pripombah k članku, ki ga je objavil v torkovi številki

bilo upravičeno ne po vojaških ne po moralnih razlogih, ker Madžarska s svojim bojem brani zahodno emiko. Za več kakor 225.000 ton angleškega in ameriškega trgovskega ladijskega so potopile pomorske in letalske sile Italije, Nemčije in Japonske v mesecu juliju. Za kakih 850.000 ton ladij je bilo poškodovanih. Dela teh ladij sploh ne bo mogoče popraviti, tako da je bilo uničenih v juliju več kakor za milijon ton brodogradov. Nemški poročevalski urad pravi, da je zaradi tega mesec julij eden najbolj poraznih za zaveznike.

Nemški policijski oddelki so v gorskih predelih Bosne ob sodelovanju domačih varnostnih oddelkov izvedli nove čistilne nastope proti komunističnim tolpom. Dobili so v roke več skladišč orožja in zasačili tudi glavnoro razbojniško bolnišnico.

Hudi gozdni požari so naredili veliko škodo v francoskih obmorskih Alpah. Zgorjele je več krajev, med njimi Villeneuve-Loubet s pristavo državnega poglavarja maršala Petátina. Mesta uprava japonske prestolnice Tokio ima zdaj v službi kakih 50.000 uradnikov, njen proračun pa znaša 700.000.000 jenov na leto. Obvezno vojaško vzgojo za učenje in učenje vseh srednjih sol bodo z novim letom uvedli v Romuniji. Japonski cesar je sprejel ministrskega predsednika Toja, ki mu je poročal o političnem in vojaškem položaju.

Angleški tisk ni zadovoljen s sestankom med Churchillom in Rooseveltom

Bern, 12. avgusta. s. Iz Londona poročajo, da različni angleški listi niso zadovoljni niti s tem, da bi se Stalin sešel s Churchillom in Rooseveltom, temveč bi radi, da bi se snidenja udeležili tudi Čangkajšek. Zato zadosečen, s katerim je bilo sprejeto sporočilo o bližnjem srečanju med Rooseveltom in Churchillom, ne more biti popolno. Da bi pridobili za ta načrt Sovjete, se zdi, da bo v Moskvo moral odpotovati angleški zunanji minister Eden, ki bo nesel sovjetski vladni nove načrte.

Nov posvet med zavezniki prvaki — spet brez Stalina in Čangkajške

Bern, 12. avgusta. s. Tukajšnji listi se bavijo s sestankom Churchill-Roosevelt ter med drugim pripominjajo, da bo na sprednjem sestanku mnogo vprašanj in da je zato tem bolj presenetljivo, da niti Kij je niti Sovjetska Rusija nista poslali tajskega niti Sovjetskega zastopnika. Se več, ti na sestanku svojih zastopnikov. Če več, ti na sestanku nista poslali niti kakšnega opazovalca. Čangkajšek in Stalin torej še dalje stojita čisto ob strani.

V zvezi s tem pripominjajo, da kitajski maršal Čoangšao, da se premalo brigado za vojno na Daljnem vzhodu, medtem ko je njegov sovjetski tovariš Jerezen, da mora še danes zahtevati drugo bojišče. Poleg tega pa je seveda še mnogo drugih stvari, ki ločijo ta dva zaveznika odseka. Glede tega se »News Chronicle« čuti prisiljenega, priznati, da medtem ko le malo-kateri vedo kaj določnejšega povedati o načrtih Sovjetske Rusije, sploh ni nikakor

Vojno zavezništvo med Anglijo, Ameriko in Sovjeti ter njegove nevarnosti

Bern, 12. avgusta. s. »La Suisse« prinaša uvodnik pod naslovom: »Vojna zavezništva in nevarnosti, ki so jim izpostavljeni.« List piše, da imajo glavne zavezniške sile, Anglija, Združene ameriške države in Sovjetska Rusija, vse interese na tem, da Italija neha z vojno, ker bi zaradi tega bil oslabljen vojaški položaj Nemčije. To bi tudi moralno učinkovalo na nemško ljudstvo in bi imelo politične posledice med nemškimi zavezniki v Evropi. A omenjenim trem veselim ni vsem enako do tega, da bi olesjele sedanjim italijanski vladi ta politični korak. Čudno je, da so Anglosasi na konferenci v Casablanci, kjer ni bilo

nobenega sovjetskega zastopnika, zahtevali od nasprotnika brezpogojno vdajo. Ta obrazec za brezpogojno vdajo jih zdaj tepe. Nesporočno drži, da je bila to igra Rusije, ne pa igra Londona in Washingtona. Brezpogojna vdaja Italije zahteva v Rimu vlado, ki bi bila trdno odločena, rešiti se obveznosti, ki so jih sklenili njeni predniki, ali pa komunistično vlado. Takšna rešitev pa ne bi odgovarjala Angležem in Amerikancem, kakaj če bi že takoj prva država, ki bi se rešila vojne, morala postati komunistična, bi to pomenilo hudo slutnjo za vlade zasedenih držav, ki so zdaj v Londonu. Moskvi bi pa bilo to zelo všeč.

nje vseh, ki so ga poznali, ter ljubezen svojih neposrednih sodelavcev.

Dr. De Cecco je bil iz odlične rodbine iz Campanije, sin uglednega profesorja. Ima še dva brata bojvnika. Eden je bil pred kratkim ranjen v bojih na Siciliji. Iz zdravega in strogega rodbinskega okolja je dobil tiste prelepe vrline značaja in moralne premočnosti, zaradi katerih je njegov namen in nepriznani konci vzbudili občutek boleštine vrzeli med vsemi, ki so ga poznali.

S pokojnim dr. De Ceccom je legel v grob človek, ki so se ga naučili ceniti in spoštovati tudi Slovenci, ki so z njim imeli uradnega posla, zlasti častnikarji, založniki in drugi. Na svojem važnem in odgovornem mestu je pokojnik kazal vse razumevanje za potrebe naše kulture, književnosti, umetnosti in tiska. Posebne njegove skrbi in prizadevanja je bilo deležno ljubljansko gledališče. Pokojnik se je nenavadno hitro vživel v naše, ne tako preproste kulturne razmere, kar priča o njegovi veliki sposobnosti za mesto, na katerem je služil. Bil je človek širokih pogledov, sam odkritostren in prijatelj odkritostne besede pri vseh, s katerimi je imel opraviti. Njegova nepriznana smrt pomeni tako izgubo tudi za nas in naše javno življenje, v katerem se je na mnogih važnih področjih čutila njegova roka, njegova volja in njegov vpliv. Naj v miru počiva!

Vesti 12. avgusta

V Varšavi se je sešel svetli zbor pravoslavne cerkve na zasednem poljskem ozemlju. Pravoslavni škofje so sklenili poslati vernikom pastirsko pismo za boj proti komunizmu. V pismu bodo povabili vse tiste, ki se proti boljševizmu ne bore z orožjem, naj napno vse sile, da po svoje pomagajo v tem boju.

Madžarsko javno mnenje je z najvažnejšim mirom in vedrostjo sprejelo grožnje angleške in ameriške propagande, da bodo madžarska glavna mesta bombardirana, če se Madžari ne uklonijo. Budimpeštanski listi odgovarjajo na te grožnje in pravijo, da bi bombardiranje Madžarske ne

† Dr. Attilio de Cecco

Ljubljana, 12. avgusta.

Včeraj popoldne je za svojo delovno mizo nenadno umrl dr. Attilio De Cecco, kr. ti. skovni odposlanec pri Visokem komisariatu. Nj. ekse. Visoki komisar je takoj nato obiskal pokojnikove zemске ostanke. Zvečer so jih položili v krsto in prepeljali na Zale. Obvestilo so tudi rodbino.

Dr. Attilio De Cecco je imel komaj 32 let in je bil odlični, izobražen uradni ministar za ljudsko kulturo. Bil je diplomiran v gospodarskih in trgovskih vedah in je zmagal pri prvem natečaju za kr. ti. skovne odposlane v prefekturah. Dodelili so mu Bologno.

Zaradi ugleda, ki ga je užival pri predstojnikih, ki so zelo cenili njegovo sposobnost in obzirnost, je bil določen za koef. ljeve posle zastopnika ministrstva za ljudsko kulturo pri tukajšnjem Visokem komisariatu. Zato so ga oprostil vojaške službe v njegovem oddelku, ki je nastopal v Dalmaciji. Po dolgi vojaščini je zapustil Knin, kjer je služil kot poročnik, in prišel na novo mesto v Ljubljano, kjer je bil od 10. junija 1942. Užival je splošno spoštova-

Cvetoči grobovi tolažijo...

Ljubljana, 12. avgusta
Ze za otroških nog sem rad obiskoval pokopališče. Ministrant sem bil in sem videl mnogo ganljivih prizorov ob odprtih grobovih. Mnogokrat so mi vso noč donele v ušesih pogrebne žalostinke in se večkrat so mi v pozno noč ostajale v mislih čudne podobe, v ušesih pa doneče padanje kamenja na krste.

Sedem let mi je bilo, ko mi je umrl prijatelj — sosedov Langusov Stanko. Kukuravica je pela svojo večerno pesem in večerni Ave je zvonilo pri Sv. Jožetu, ko so ga fantje prinesli na nosilnicah domov — umret. Zaman je bila operacija. Ne morem pozabiti njegovega pogleda. Oči so se mu zasvetile in z njimi me je zadnjič objel. Čez dva dni ga je skrila llovna zemlja. Kar zdržnil sem se ob pogledu na mastno ilovico, s katero so zasuli njegovo krsto in spominjam se le, da sem gospodu župniku podzvestno držal dalj časa kadilnico, samo da je padlo na ogenj več zrn in da je dim zakril moje rone oči.

Od takrat sem rad hodil na pokopališče. Pohitel sem na cvetoče grobove in čutil sem, kakor da me tolažijo... Videl sem cvetje na Stankovem grobu, videl na njem lučice, ki so brlele na svetli večer, in ni me bilo več strah. Cveteje in zelenje na Stankovem grobu mi je govorilo, da je Bog zadovoljen z njim. Saj ga je zasipal s cvetjem in zelenjem. In od takrat sem korajžneje hitel ob jutranjem svitu po rosnem obzidnem travniku h kresnicam in niso me več mogli privedi — smrtna glava, krsta s Stankom itd.

Se bolj sem vzljubil grobove kot prvotno. Zakaj sem se prav Slomskovih pesmic najraje učil? Pokojni prof. dr. Dolar na je peljal h grobu tega velikega Slovenca in od takrat sem rad hodil na mariborsko staro pokopališče. Ni bilo lépo, pripravljali so, da ga popolnoma opuste. V Slomskovi kapelici pa so bile lučice, na njegovem grobu je bilo cvetje in to je govorilo o ljubezni in hvalečnosti tistih, ki so prihajali semkaj in iskali tolažbe na svetnikovem grobu. Cvetoči grob jim je dajal poguma in tolažbe, skrali pa so jo v zaupanju, ki ga je odkrivalo zelenje in cvetje, sledovi ljudskega zaupanja v svetnika.

Cvetoči grobovi tolažijo... To sem spet občutil ob pogrebnih svojo dobre stare mamicke in ljubelega brata. Kako se mi je trgalo srce, ko sem videl ob grobu zbrane vse domače — jokajoče. V srcu se mi je trgalo, a solze so se skrile v duši, ki je bolesto čutila izgubo dragih. Spet pa se mi je zdelo, da sta me cvetoča grobova tolažila... Zelenja in cvetje so jima nasuli v grob ter nanj in čutil sem se utolaženega.

Pa se ti je v srcu porodila misel: kako je vendar lepo umreti.

Cvetoči grobovi tolažijo... To sem najbolj čutil v Jagodini in Kraljevu. Sreča so krvavela, cvetoči grobovi pa so nas tolažili. Bratje so nas tolažili. Bosih nog so prinašali na grobove svojih znanjkih dajila in nam dajali vero, nam jo krepili v zaupanju. In bili smo tako tudi veseli teh cvetočih grobov...

Z Gorenjskega

Ponovno obratovanje. Iz Smartna pod Smarno goro poročajo: »Dobro spoštita sta po končanih dopustih uslužbencev zopet začela poslovati obrata Seta in Cila.«

Potnikom, ki pridejo na kolodvor v Kranju in so potrebni oskrbe, nudi zdaj pomoč kolodvorska služba NSV. Predvsem so oskrbovani vojaki ter bolni in okrevajoči pripadniki vojske.

Smrtna nesreča. Tovarniški delavec Jože Mohorič iz Jesenice je napravil s kolesom izlet skozi Moravsko dolino v Zagorje. Na povratku, 2 km pred Moravskimi, se je Jože v gozdu na strmi cesti in nepreglednem ovinku zalezel v gabler in obeljal mrtve z razbito lobanjo. Prepeljan je bil na Jesenice, kjer je zapustil vdovo.

Zetev smrti. Na Jesenicah so pokopali Antona Kokalja, nameščena KID, v Smartnem pod Smarno goro pa z mnogega sodarskega mojstra Franceta Medveda iz Tacna, ki je imel svoje delavnice v Vižmarjih. V Zgornjih Pirnečih je umrl Matevž Setina, v Tacnu Ivan Moreti, v St. Vidu nad Ljubljano Anton Suštaršič, Peter Bikovnik in Marjana Hočevar, v Studenčičah Anton Čadež, na Preski Terezija Vukovec, v Dvoru Ivana Mošnik, v Cerkljah Ivan Zagar, v Podkorenju 75 letna Uršula Mertelj, v Lešah Stanko Papler, na Ljubnem pa Anton Mohorič.

Ljubljana

Koledar

Cetrti, 12. velikega srpana: Klara, devica in ustanoviteljica reda; Evnomija, mučenica; Herkulan, škof.

Obvestila

Pokrajinski prehranjevalni zavod Viskoke komisariata v Ljubljani poziva vse trgovce in zadrage mesta Ljubljane, da dvignejo nakazila za parmezan sir na Novem trgu št. 4-11, in to po naslednjem abecednem redu:

V petek, dne 13. avgusta, od A do L; V soboto, dne 14. avgusta, od M do Z. Potrošniki se opozarjajo, da dvignejo pri svojih trgovcih na odrezek št. 706 po 60 gr sira v času od 16. do 18. avg. Zamudniki niso upravičeni do navedene količine sira. Trgovci in potrošniki, ki še niso dvignili surovega masla za mesec avgust naj torej to takoj, najkasneje pa do 18. avgusta, ker v nasprotnem slučaju niso upravičeni do tega blaga.

Razdeljevanje krompirja za avgust

Prehranjevalni zavod v Ljubljani poziva imetnike navednih živiliških nakazil od št. 1 do št. 35.000, da dvignejo 1 kg krompirja na odrezek št. 707 za mesec avgust pri spodaj omenjenih trgovcih v dneh od 13. do 18. t. m.: Nicklsbacher, Jelačin, Zelezniška zadruga, Šmrklj, Gregorc, Bahovec, Konzumno društvo Viš, Marinko. Krompir za ostale živilske nakazilce bo nakazan v nekaj dneh.

Cvetoči grobovi zares tolažijo... V večernih hladnejših urah, ko zlato sonce tone za planinami, sem hitel na pokopališče k Sv. Križu. Rad pohitim na ta božji vrt, kamor hodim skoraj brez občutka, da stopam po kraju smrti. Med cvetočimi grobovi je tako lepo. Skoraj vsak grob je krasna cvetna gredica. Tu najdeš vso ljubezen do rajnkih, ki se zrcali na grobovih: cvetoči grobovi med zelenjem, homulicami, rožnatimi begonijami, oživiljačem asparagusom, lilijami, z rožami sv. Janeza (astilbami), nizkimi dalijami, lepimi floksi, cinijami in gladiolami. Zares lepi so cvetoči grobovi... Kako nam ožive temne in svetle granitne spomenike, kako nas tolažijo ob nagrobnih križih, znamenjih življenjskega boja in trpljenja!

Stopaš mimo grobov... Jegličevega, Krekovega, Ehrlichovega, Župčevega, Klkovega, Natlačenovega in grobov drugih velikih mož. Cveteje na njihovih grobovih nam potrjuje našo notranjost, naše misli... Novi grobovi, nove cvetje in zelenje, nova tolažba, ki nam jo dajejo cvetoči grobovi, znamenja zemeljske ljubezni in spoštovanja do onih, ki so darovali življenje, da bi s svojo največjo žrtvijo izprosili pri Bogu vsem zaslepelcem spoznanje ter jim izprosili z neba notranjega miru in ljubezni.

Pri Gregorinovem grobu sem se ustavil. Saj moliti nisem mogel, tako blizu mi je bil nocoj dobri Janez.

Planine so krvavele v sončnem zahodu in zlati odsevi so v nastopajočem večernem mraku pošiljali s planin na grob njihovega sina svoje lepote. Planina na njegovem grobu se je kakor vzravnala. To je bil Janezov pozdrav.

Cvetoči grobovi zares tolažijo... Govorili so mi o njegovem trpljenju, se bolj pa o njegovi zmagi, s katero se je umaknil Janez v boljše življenje...

Lučice so že brlele v večernem mraku, ko sem se vračal domov. Zale, en sam cvetoči grob, postavljen mrtvim, so se skrile za mestnimi zidovi in šele tedaj sem najbolj občutil, da cvetoči grobovi zares tolažijo...

S Spod. Stajerskega

Na Glavnem trgu v Celju so razstavljene slike iz Vinice v Ukrajini. Nad slikami izkopanih žrtve je velik napis: »Taka usoda bi bila tudi nam usojena!« Pred slikami se vedno zbira mnogo ljudi.

Umrli je v Mariboru 20letna poštna uradnica Ana Zemljik. Njeno truplo so prepeljali v Gradec. Dalje sta umrla v Mariboru 57letna Marija Luninšek roj. Eberli iz Bolefka pri Majšpergu in 75letni vpojenji vrtnar Ivan Hafner iz Radgone, čigar truplo so prepeljali v Ščavnico.

Naročite se na »SVET«!

Pošiljke iz Italije

v Ljubljansko pokrajino
Vam najhitreje in najceneje
dostavi mednarodna
transportna tvrdka

Marchesi Lombarda s. a.

MILANO, Via Arnaldo da Brescia 8

Enkrat tedensko zbirni vagon

Milano — Ljubljana

Strokovna carinska služba

na vseh obmejnih postajah

— tudi v inozemstvu

Zastopstvo v Ljubljani:

RAJKOTURK, Vilharjeva 33

Cerknica

Poroka. V cerkvi Marijinega rojstva v Cerknici sta se 9. avgusta poročila gospod Ivan Drenik, glasbenik v ljubljanski operi, in gospodična Iva Ronko, voditeljica gospodinjskih tečajev, oboje iz Cerknice. Na novi življenjski poti jima želimo obilo sreče in božjega blagoslova.

Skrivnosti z nevidnega bojišča

Vehunski spomini iz prve svetovne vojne

Zdaj razumem, zakaj pravijo človeški lobjani »škata za možgane«. Včasih se mi je to ime zdelo čudno, ker je disalo po tisti zdravniški objestnosti, ki tako rada važne reči omalovažuje ter jim daje vsakdanje, včasih kar pocestna imena.

Zdaj pa vem, da je lobanja res podobna škati. Lahko rečem, da leseni škati. (Pri tem se moram spomniti pisanih škatic, večjih in manjših, ki jih je pokojni moj oče imel toliko v svoji trgovini in jih prodajal. Kolikokrat sem se igral z njimi tako, da sem z orehom tolkel po njih kakor po bobnu.)

Zdaj se spominjam glasu, ki so ga dajale tiste škatle, in čutim, da se mi ustnice nabirajo v smeh, ki se ga ne morem ubraniti.

Ko sem pred nekaj kratkimi trenutki treščil Simplicija Nuko z računskim strojem po plešasti glavi, se mi je prav zares zdelo, ko da bil bil s težkim kladivom udaril po pokrovu lesene škatle. Če bi bil katero očetovo škato kdaj mahnil s kamnom ali betom, mislim, da ne bi bila dala prav nič drugačnega glasu, kakor ga je lobanja človeka, s katerim sva delala v tej skrivnostni pisarni.

Pok! — pa nič drugega. Vse je bilo tiho, kakor da škata čaka, kdaj jo bom treščil še enkrat. Nuka ni niti zavzdihnil,

Božja vila

16.

Polno golido še toplega mleka je kravarica izročila beli villi z vabilom:

»Na, le vzemi mleko, pa še pridi ponj!«

»Bom, bom! V zahvalo pa želim, da ne bi pri vaši hiši nikoli pogrešali mleka! Tvojim kravam pa bom še prinesla takih planinskih trav, da bodo po njih še bolj dojele in vimljale!« Vila se je še ponovno zahvalila ter vsa srečna odšla s svojo srebrno posodo, polno penečega mleka.

In res; bele vile so odslej v ranih jutrih redno prihajale h kravarici na pašo po mleko; krave pa so ga tudi imele kot še nikoli doslej.

17.

Hlinjska kmetica je tega bilo močno vesela, saj je bilo mleka prek zadosti; imela ga je za otroke sladkega, za odrasle polno latvice kislega, in še ga je preostajalo za mlade prašičke, da so bili že čisto okrogli. Gospodinja je dobro vedela, da se mora za ta blagoslov v veliki meri zahvaliti prav svoji mladi dekli. Zato ji je neko jutro podarila lepo telčko:

»Da boš imela prvo kravo... Pri tem ji je hudomušno pomežiknila, češ saj voš, kaj mislim.

Kravarici je v nedolžna lica udarila krl, ko se je spomnila svojega drvarja, s katerim se mislita vzeti, čim bo v gošči pod gradiščem postavljena nova kočka.

Iz Novega mesta

Ravnateljstvo novomeške gimnazije obvešča vse učence, ki imajo popravni izpit iz italijanščine, da se bodo pričeli poizkušni tečaj iz italijanškega jezika dne 17. avgusta 1943. ob 9 v gimnazijskem poslopju. Tečaj smejo obiskovati tudi učenci, ki nimajo popravnega izpita.

»Quo vadis« — roman v slikah bodo naročniki lahko dvignili v novomeški podružnici »Slovenec« v soboto.

Vrhnika

† Na Stari Vrhniki je mirno v Gospodu zaspala gospa Jera Debeve roj. Meseo, poselnica. Pogreb bo v petek, 13. avgusta, ob 9 dopoldne na domače pokopališče.

Iz Metlike

Zadnji čas je za naročitev knjige »Quo vadis«, ki je že izšla. Ogledite si jo pri našem zastopniku v Metliki 126 (poleg gostilne Gerbec), ki zbira naročnice za knjigo in tudi za »Slovenec« koledar za leto 1944.

Dnevni obrok hrane za sovjetskega vojaka

bo po izjavi komisarja Višinskega treba še zmanjšati

Sovjetski komisar Višinski je pred nedavnim povedal zaveznikom častnikom v Moskvi — kakor poroča list »Tribuna« — da bo sprito »zamotanega položaja glede prehrane« dnevne obroke hrane za rdečo vojsko treba še skrajšati. Ta ukrep — piše »Tribuna« — kaže, da v Sovjetski Rusiji z veliko zaskrbljenostjo gledajo na položaj glede prehrane. Zavezniki ladjevje vedno bolj trpi zaradi tega, ker mora Sovjetsko Rusijo oskrbovati z živcem. Te pošiljke pa gredo preko Vladivostoka. Sovjetska Rusija je po

mnenju omenjenega lista v največji meri odvisna od uvoza. Vse, kar bi bilo to prevoze, bi bilo zaradi tega zelo škodljivo za zavezniško stvar. Bilo bi celo kratkovidno — tako pripominja omenjeni list — če bi v Združenih državah delali propagando za to, naj bi Sovjetska zveza dala Združenim državam v najem svoja pristanišča. Nasprotno, največja dolžnost zaveznikov bi bila, poskrbeti, da živila tudi res pridejo v Sovjetsko Rusijo.

V znamenju »AMGOT-a«

Zavezniška vojaška vlada za »osvobodjene dežele«

»Donauzeitung« piše: Londonski list »Daily Mail« se na drobno bavi z AMGOT-om (Allied Military Government of occupied Territories — Zavezniška vojaška vlada za zasedena ozemlja). To je torej organizacija, s katero hočejo Angleži in Amerikanci upravljati svoja zasedena področja. V tem AMGOT-u so si Angleži in Amerikanci natančno porazdelili mesta. Na čelu šestih glavnih oddelkov stoji trije Angleži in trije Amerikanci, za namestnike Amerikancev pa so spet postavili Angleže. Ta vojaška uprava nadzoruje zdaj Libijo, Eritrejo, Somalijo, del Abesinije in Sicilije.

Iz članka, ki ga je objavil »Daily Mail«, sledi, da igra glavno vlogo general lord Rennel of Rott, ki je tudi solastnik bančnega podjetja Morgan, Grenfall & Co. V AMGOT-u ima poleg sebe dva ameriška od-

vetnika, ki rada politizirata, dalje dva ameriška odvetnika, ki sta gospodarsko zainteresirana na stvari, nekega založnika in nekega zdravnika, od angleške strani pa so mu dodeljeni nek bančnik, nekaj gospodarstvenikov, nek šangajski policijski častnik in še drugi zdravniki.

AMGOT je zdaj z lordom Rennelom vred podrejena generalu Eisenhowerju oziroma njegovemu namestniku generalu Alexandru. Kadar bi bila vsa Sicilija zasedena, bi imela nadzorstvo nad njo — piše »Daily Herald« — civilna uprava. V tem trenutku pa bo tudi Sovjetska zveza zahtevala svoje sodelovanje, zakaj gotovo bo hotela — nadaljuje »Daily Herald« — imeti tudi svojo besedo, ko bo šlo za »urejevanje osvobodjenih dežel«.

Skrb za »slamnate vdovce« v Poruhrju

Za dobro hrano, sveže perilo in za snago po njihovih stanovanjih skrbi narodno-socialistično ženstvo

»Peater Lloyd« prišana v eni svojih zadnjih števil naslednje poročilo Mednarodnega obveščevalnega urada iz Essena: Skrb za moške delavce, ki so ostali v Poruhrju, medtem ko so njihove žene preselile v kraje, kjer ni toliko nevarnosti pred sovražnikovimi letalskimi napadi, je prevzelo narodno-socialistično ženstvo skupno z narodno-socialistično organizacijo za ljudsko blaginjo in oblastmi po posameznih občinah. Povsod so ustanovili tako imenovane »kuhinje za slamnate vdovce«, kjer moški lahko dobe pomeni in dobro kosilo, na željo pa tudi toplo večerjo, v kolikor niso ob večernih urah zaposleni. Navzlic vsem nujnim omejitvam preostorov so uredili udobne in čiste jedilnice.

Tudi skrb za perilo tistih moških, ki so sami brez žena ostali v Poruhrju in tam delajo, je prevzelo narodno-socialistično ženstvo. Šešili so povsod velike cule, in »slamnate« vdovec, ki nimajo nobene druge možnosti, da bi jim kdo pral in šival perilo, lahko vsak teden enkrat oddajo svoje umazano ali raztrgano perilo v pripravljene cule kot v nekatere nabiralnike, nato pa ga

po osmih dneh dobe proti plačilu majhne vsote na istem mestu opranega in zašitega. Perilo so prvotno prali in šivali po zasebnih hišah, zdaj pa ga po veliki večini dajejo v pralnice, nato pa ga ženske v urah, ki so določene za šivanje, pregledajo in zašijejo, če je potrebno.

Na podoben način skrbi narodno-socialistično ženstvo tudi za to, da so stanovanja teh začasnih samcev, ki delajo v Poruhrju, in ki sprito svojega naporenega dela dostikrat nimajo sami časa, da bi še svoje stanovanje čistili in pospravljali, vedno v redu. Po možnosti bodo v bodoče poskrbeli, da bo za takšna opravila prisloščilo na pomoč ljudstvo iz najbližje sosesčine.

Martin Krpan

s ilustracijami Lojza Perka — bodo naročniki »Slovenčeve knjižnice« v Ljubljani dobili od ponedeljka 16. t. m. dalje pri Upravi »Slovenčeve knjižnice«, Kopitarjeva 6

»Ah, bežite no, dragi Heath! Ne bodite preveč preprosti.« Vešč lepopisec je sanjavi učenjak tudi takrat, kadar piše v domačem obveščevalnem jeziku. Vsa njegova pravila temelje na izvršnem spisu. Noben umetniški strokovnjak ne more reči z vso zanesljivostjo, kdo je naredil kakšno risbo, in stara egiptéanska pisava sestoji iz risb, Starinarji, ki niso bili preveč tankočutni, so na primer večkrat prodali ponarejena Michelangelova dela za pristna. Edino, po čemer je kakšno delo možno prepoznati, čigavo je, je lepota. a v egiptéanskih hieroglifih lepote ni.

Heath je spalil obraz.

»Pa dobro, na kaj pa je doktor potem mislil, če ponarejeno pismo ne bi moglo služiti za dokaz.«

»Ne vidite, gospod narednik, da bi pismo, tudi če Bliss ne bi mogel dokazati, da ga je pisal Salveter, še vedno lahko vsakogar prepričalo, da je zločin zagrešil Salveter, čeprav bi ga ne bilo mogoče na podlagi obstoječih zakonov obsoditi? Meryt-Amen bi

bila, če le o čem, prav gotovo prepričana vsaj o tem, da je pismo lastnoročno pisal Salveter. In prav to je Bliss hotel. Markham se je obrnil k Vanceju. »To za sodnika gotovo ni kakšna posebno važna stvar. Salveter bi se tudi lahko izognil obsodbi, a Blissu bi se bil njegov načet tudi v tem primeru posrečil. Po Kylejevi smrti bi Bliss imel na razpolago polovico njegovega premoženja. In Meryt-Amen bi zavrgla Salvetra, ker bi ga imela za morilca. Tako bi Bliss dosegel vse. Salveter pa bi bil prav gotovo obsodjen, če bi le držali tisti zelo obremenilni dokazi, ki jih je ovrzel Hami, namreč opti, nožnica in pismo v Scarlettovem žepu.«

»Toda, Vance, kako naj bi bilo vendar mogoče najti pismo?« je vprašal Markham. »Če ti ne bi bil zaslužil, kaj se skriva za vso stvarjo, in če ne bi bil šel iskat Scarletta v tisti sarkofag, bi on vedno lahko ostal v njem.«

»Ne.« Vance je zmajal z glavo. »Scarlett bi ostal v sarkofagu kvečjemu le nekaj dni. Ko bi jutri Bliss spoznal, da Scarletta ne iščemo več, bi njegovo truplo poiskal verjetno on sam in z njim vred tudi pismo.«

Pri tem je Vance samega sebe ustavil in zbegano pogledal Markhama.

»Kako bomo Blissa obožili zločina,« je dejal, »ko je bil vendar Salveter tisto uro, ko se je zločin odigral, v hiši!«

»Če se Scarlettu zdravstveno stanje izboljša...«

»Če...« Vzemimo, da se mu ne zboljša, kar je na žalost zelo verjetno. Pa tudi če ozdravi! Scarlett bi kvečjemu lahko pričal, da ga je Bliss napadel. Zaradi tega napada bi Blissa pač lahko obsodili, še vedno pa Kylejev morilec ne bi bil znan. Če pa bi Bliss dokazal, da ga je le Scarlett napadel, on pa da se je samo branil in ga v samoočrambi udaril po glavi, ga še obsoditi ne bi mogli kar tako lahko.

Markham je vstal in začel hoditi po sobi sem in tja. Čez nekaj časa pa se je oglasil Heath z vprašanjem:

»Kakšno vlogo pa igra pri tej stvari naš Mustafa, gospod Vance?«

»Hani je vse od začetka slušal, kaj se je prav za prav zgodilo. Zadošči je prevečan, da je lahko spoznal, kako satanski načrt je bil skovan proti Salvetri. Hotel je Salvetri in Meryt-Amen dobro in je želel, da bi bila srečna. Kaj je mogel storiti drugega, kakor da jo je z dušo in telesom branil? Tako je tudi storil. Vzhodnjaki niso takšni kakor zahodnjaki. Njegovi naravi se je upiralo, da bi prišel k nam in nam odkrito-rčno povedal, kaj sluti. Hani je spretno igral in takšna njegova igra je bila edino mogoča. Nikdar ni veroval v masčevanje boginje Sakhet. Tega praznoverja se je poslužil le, da bi prikrit resnico. Z mečem svojega uma se je boril, da bi rešil Salvetra.«

(Dalje.)

Rusi kakor sploh vsi ljudje v Evropi in na Zahodu skoraj nikoli ne znajo ločiti Japončevega obraza od obraza kakkega Kitajca. Zanje so vsi Japonci in vsi Kitajci enaki. Vsi so rumeni.

In čim ima potem tak »rumenj« obraz še zamazan s premogom in sajami, potem ga ni v Evropi, ne v Rusiji človeka, ki bi znal ločiti, ali je to Japonec ali je Kitajec... (Dalje.)